Gemeente Enschede

Voorstel Gemeenteraad C

Onderwerp	Gemeenterekening 2021		
Portefeuillehouder	June Nods agendaletter (C))		
Organisatieonderdeel	Cluster Concernstaf	Aangeboden aan Raad	13 mei 2022
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2200034288

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De Gemeenterekening 2021 vast te stellen.
2. In te stemmen met de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 7,1 miljoen euro:
   - **a.** Algemene reserve 3,8 miljoen euro
   - **b.** Specifieke bestemmingen 3,3 miljoen euro
3. In te stemmen met toevoegingen van 77,7 miljoen euro en onttrekkingen van 43,6 miljoen euro in de reserves, resulterend in een toename van de reserves met 34,1 miljoen euro.
4. Kennis te nemen van de rapportage van de accountant.

Inleiding
Volgens de Gemeentewet legt het college verantwoording af aan de Raad over het door haar gevoerde bestuur, door middel van de jaarrekening en het jaarverslag (gemeenterekening). Het college zendt de vastgestelde gemeenterekening binnen twee weken na vaststelling door de gemeenteraad, maar in ieder geval vóór 15 juli, aan Gedeputeerde Staten.

Publieksvriendelijke samenvatting
We sluiten het jaar 2021 af met een positief saldo van 7,1 miljoen euro. Toen de gemeenteraad in november 2020 de gemeentebegroting 2021 vaststelde, voorzagen we nog een nadelig saldo van 18,3 miljoen euro. Het positieve resultaat is vooral het gevolg van gunstige economische ontwikkelingen in Enschede en uitgestelde werkzaamheden door de pandemie. Hoewel de financiële situatie van Enschede sterk verbeterd is, zijn er voor het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad ook nog financiële uitdagingen. Zo moet in de meerjarenbegroting 2023-2026 nog voor 10 miljoen euro aan taakstellingen ingevuld worden. Een bepalende factor daarbij is de omvang van het gemeentefonds in 2025 en 2026. We wachten nog op de financiële uitwerking van het regeerakkoord en het vervolg van de herijking van het verdeelmodel gemeentefonds.

Beoogd effect
Met de gemeenterekening 2021 wordt inzicht gegeven in de resultaten en de financiële positie van de gemeente over het verslagjaar 2021 en leggen Burgemeester en Wethouders daarover verantwoording af.

Argumenten
1.1 volgens de gemeentewet stelt de raad de jaarrekening en het jaarverslag vast.
In de Gemeentewet (artikelen 197 t/m 201) is de verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenterekening geregeld. Met de gemeenterekening 2021 legt het college inhoudelijke en financiële verantwoording af aan de Raad over het jaar 2021. De Raad stelt de gemeenterekening vast in het jaar volgend op het begrotingsjaar om deze vervolgens vóór 15 juli naar de provincie te sturen.

2.1 de Raad gaat over de bestemming van het jaarrekeningresultaat

Jaarrekeningresultaat
De gemeente Enschede sluit 2021 af met een positief resultaat. Hoewel bij de begroting 2021 nog een tekort van 18,3 miljoen euro werd verwacht, is dit uiteindelijk uitgekomen op een voordeel van 7,1 miljoen euro.

Bedragen in 1.000 euro's	**Begroting (na wijziging) 2021**			**Realisatie 2021**			**Resultaat**
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	
Samenleving en bestuur	8.968	42.809	-33.841	8.662	41.693	-33.033	809
Duurzaam wonen, leven en werken	128.602	203.497	-74.895	110.524	187.319	-76.795	-1.900
Vitaal en sociaal	137.794	430.775	-292.981	155.178	427.601	-272.423	20.557
Financiën en organisatie	545.619	143.902	401.717	528.936	139.541	389.396	-12.321
Resultaat	**820.983**	**820.983**	**0**	**803.300**	**796.154**	**7.145**	**7.145**

Dit voordelige resultaat over 2021 wordt vooral veroorzaakt door voordelen binnen het programma Vitaal en Sociaal. Het gaat dan om meevallers op ondersteuning centrumtaken WMO (8,4 miljoen euro), inkomensondersteuning (3,2 miljoen euro), ondersteuning lokaal WMO (2,5 miljoen euro), sociale werkvoorziening (1,8 miljoen euro), arbeidsmarktparticipatie (1,8 miljoen euro), onderwijs (1,5 miljoen euro), algemene bijstand levensonderhoud (1,1 miljoen euro) en algemene maatschappelijke voorzieningen (1,0 miljoen euro). Daarnaast zijn er voordelen gerealiseerd op de algemene uitkering (1,5 miljoen euro), interne dienstverlening (1,2 miljoen euro) en op Bestemmen, Vergunnen, Toezicht en Handhaving (0,9 miljoen euro). Hiertegenover zijn ook nadelen te constateren, zoals op algemene inkomsten (13,5 miljoen euro), parkeerbeheer (3,7 miljoen euro), bedrijfsvoering (1,3 miljoen euro) en algemene belastingen (1,3 miljoen euro).
De begrote onttrekking aan de algemene reserve van 18,3 miljoen euro is niet nodig, doordat het werkelijke resultaat over 2021 positief is. Het achterwege blijven van deze onttrekking veroorzaakt uiteindelijk het nadeel op algemene inkomsten van 13,5 miljoen euro en in bovenstaande tabel het nadelige saldo op het programma Financiën en Organisatie van 12,3 miljoen euro.

Voor een nadere toelichting op de cijfers wordt verwezen naar paragraaf 8.2 van de gemeenterekening (Analyse op afwijkingen tussen begroting en overzicht baten en lasten).

Bestemming van het jaarrekeningresultaat
In 2021 is sprake van een voordelig resultaat van 7,1 miljoen euro. Conform de reguliere werkwijze wordt het voordelig rekeningresultaat aan de algemene reserve toegevoegd. Bij de begroting kunnen vervolgens integrale afwegingen worden gemaakt.
Als uitzondering op deze werkwijze kan toch een deel van het resultaat specifiek worden bestemd als het gaat om voorstellen, die:

- voortkomen uit wetgeving, Raadsbesluiten, aangenomen moties/amendementen of
- betrekking hebben op niet bestede incidenteel beschikbare middelen die er volgend jaar niet meer zijn, maar nodig zijn voor de uitvoering c.q. afronding van activiteiten.

Voorgesteld wordt om het resultaat als volgt te bestemmen:

Gerealiseerd voordelig resultaat * € 1.000		7.145
Bestemmingsvoorstellen:		
1	Rijkscirculaires; diverse onderwerpen	1.841
2	Overgebleven middelen Tolle Woche	26
3	Overhevelen budget door uitstel invoering omgevingswet	325
4	Overhevelen budget Transitievisie Warmte als dekking kosten 2022	95
5	Overhevelen budget Wijkaanpak Zuid	280
6	Invoeringskosten nieuw woonplaatsbeginsel Jeugd	25
7	Aanvulling investeringsreserve Sociaal Domein	762
8	Toevoeging algemene reserve	3.792

Toelichting:

1. Rijkscirculaires (1.840.740 euro)
Voorgesteld wordt om deze middelen naar 2022 over te hevelen. Deze middelen zijn in 2021 via de rijkscirculaires ontvangen en nog niet aangewend. Het gaat om middelen voor de onderwerpen Versterking gemeentelijke dienstverlening naar aanleiding van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag (*1.147.726 euro*), Aanpak wachttijden jeugdhulp (*375.000 euro*), Invoering Wet Kwaliteitsborging (9*1.963 euro*), Organisatie stadsgesprekken en vertrouwenspersonen in het kader van de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen (*39.320 euro*), Invoering nieuwe Wet Inburgering (*82.402 euro*), Perspectief jongeren en activiteiten jongeren (*54.329 euro*) en Mantelzorgbeleid (*50.000 euro*).

2. Tolle Woche (26.000 euro)
Voorgesteld wordt om de overgebleven middelen voor de Tolle Woche en De Giro in 2021 over te hevelen naar 2022 en te bestemmen voor de Tolle Woche 2022, waarvoor geen budget beschikbaar is. In 2021 zijn de evenementen als gevolg van de corona-maatregelen soberder uitgevoerd. Veel activiteiten konden simpelweg niet of met veel minder mensen plaatsvinden.

3. Omgevingswet (325.000 euro)
Voorgesteld wordt om de overgebleven middelen voor de invoering omgevingswet in 2021 over te hevelen naar 2022. In de loop van 2021 is de Invoering van de Omgevingswet hernieuwd met een half jaar uitgesteld, van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022. Doorslaggevende reden is onder andere vertraging in de ontwikkeling van het informatievoorzieningspakket DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Zowel het uitstel van de invoering zelf als de vertraging in de ontwikkeling van het DSO heeft consequenties gehad voor de uitgaven die in 2021 waren begroot. Zo zijn onderdelen die tegen de invoeringsdatum ingevoerd moeten worden met een half jaar uitgesteld (denk bijvoorbeeld aan opleiding, etc.), omdat een goeie connectie tussen het lokale nieuwe digitale systeem en het landelijke systeem cruciaal is.

4. Transitievisie Warmte (95.000 euro)
Voorgesteld wordt om de overgebleven middelen voor het uitvoering geven aan (delen van) de Transitievisie Warmte in 2021 over te hevelen naar 2022, omdat de verwachte middelen van het Rijk nog niet zijn toegekend. Het is van groot belang om nu mensen te werven, zodat de uitvoering verder kan worden vormgegeven.

5. Wijkaanpak Zuid (280.000 euro)
Voorgesteld wordt om de overgebleven middelen voor de wijkaanpak Zuid in 2021 over te hevelen naar 2022 om de opgelopen vertraging in het project met een intensievere aanpak in te lopen. De integrale warmtetransitie wijkaanpak Zuid is inmiddels een voorbeeldproject in de aanpak van en lobby voor Energiearmoede. Het uitwerken van deze plannen vraagt om een sterke intensivering van aandacht, middelen en menskracht.

6. Woonplaatsbeginsel Jeugd (25.000 euro)
Voorgesteld wordt om de overgebleven incidentele middelen 2021 voor de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel in de periode 2021-2022 over te hevelen naar 2022 voor de afronding van dit onderwerp.

7. Investeringsreserve Sociaal Domein (761.582 euro)
Voorgesteld wordt om de investeringsreserve sociaal domein aan te vullen tot het met de raad afgesproken plafond van 3 miljoen en in te zetten voor enerzijds het doorzetten van reeds geplande projecten en anderzijds te intensiveren op de opgaven, zoals investeringen in wijkwijzers, inzet sociale basis, versterking sociaal beheer en datagedreven werken.

8. Algemene reserve (3,8 miljoen euro)
Voorgesteld wordt om het resterende bedrag, na aftrek van bovengenoemde specifieke bestemmingsvoorstellen, aan de algemene reserve toe te voegen. Dit om te betrekken bij de integrale afweging van de begroting 2023 in relatie tot de actuele financiële situatie. De gevolgen voor de ratio weerstandsvermogen zijn hieronder beschreven.

Weerstandsvermogen
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in totaal 87,0 miljoen euro per eind 2021 en bestaat uit de reserve weerstandsvermogen van 73,5 miljoen euro (inclusief toevoeging uit het saldo rekeningresultaat 2021) en het deel van de reserve grondbedrijf voor een bedrag van 13,5 miljoen euro (dit bedrag is gelijk aan het risicobedrag grondbedrijf van 13,5 miljoen euro).
De benodigde weerstandscapaciteit is geactualiseerd en becijferd op 48,2 miljoen euro en bestaat uit de risico's van het grondbedrijf voor een bedrag van 13,5 miljoen euro en overige risico's voor een bedrag van 34,7 miljoen euro.

De ratio komt hiermee uit op 1,81. De ratio bevindt zich hiermee ruim boven de door de raad vastgestelde wenselijke bandbreedte van 1,0 - 1,4.

Volgens de nieuwe nota risicomanagement en weerbaarheid, die op 31 januari 2022 in de raad is vastgesteld, tellen de stille reserves (12,9 miljoen euro), alsook het surplus binnen de reserve grondbedrijf boven het niveau van de ratio grondbedrijf van 1,0 (12,8 miljoen euro), niet meer mee in bovenstaande cijfers.

Voor een nadere toelichting op het weerstandsvermogen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 van de gemeenterekening (Weerstandsvermogen en risicobeheersing).

3.1 de verslaggevingsvoorschriften schrijven voor dat de bestemming van reserves aan de Raad is voorbehouden.
Volgend uit artikel 43 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en artikel 11 van de financiële verordening, dient de Raad goedkeuring te verlenen voor de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Deze goedkeuring wordt vooraf gegeven bij de vaststelling van de begroting op basis van een afzonderlijk Raadsbesluit. Hiermee geeft de Raad invulling aan haar budgetrecht. Met de jaarrekening wordt hier vervolgens achteraf verantwoording over afgelegd. Hieronder volgt een toelichting.

Bedragen x € 1.000	1-1-2021	Bestemming 2020	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2021
Algemene reserve	78.291	10.105	21.194	13.664	95.925
Bestemmingsreserve - Egalisatie	9.918	0	14.476	14.118	10.276
Bestemmingsreserve - Kapitaallasten	8.007	0	9.226	6.486	10.748
Bestemmingsreserve - Overige	51.939	0	32.810	9.306	75.443
Gerealiseerd resultaat 2020	10.105	-10.105	0	0	0
Totaal reserves	158.261	0	77.706	43.574	192.392
Gerealiseerd resultaat 2021					7.145
Totaal eigen vermogen					199.537

De reservemutaties in 2021 laten een toename van de reservepositie zien van 34,1 miljoen euro. Dit bedrag bestaat uit toevoegingen van in totaal 77,7 miljoen euro en onttrekkingen van in totaal 43,6 miljoen euro. Het totaal van de reserves per eind 2021 bedraagt 192,4 miljoen euro en bestaat uit een algemene reserve van 95,9 miljoen euro en bestemmingsreserves van 96,5 miljoen euro. De reserves vormen samen met het jaarrekeningresultaat over 2021 het Eigen vermogen.

Voor een specificatie en het verloop van de reserves wordt verwezen naar paragraaf 9.1 van de gemeenterekening (Staat van reserves).

4.1 in de rapportage zijn de uitkomsten van de controle van de gemeenterekening opgenomen.
De accountantscontrole is bijna afgerond en de accountant is voornemens een goedkeurende controleverklaring af te geven. De accountant heeft daarmee een positief oordeel over zowel de getrouwheid als rechtmatigheid van de jaarrekening. De belangrijkste conclusies voor de controleverklaring heeft de accountant in de bestuurlijke samenvatting opgenomen op blz. 5 t/m 9 van het accountantsverslag.

In het verslag gaat de accountant op verzoek van de rekeningencommissie in op de verhouding personele lasten in relatie tot vergelijkbare gemeenten. De cijfers van Enschede over 2020 van de wettelijk verplichte indicatoren FTE bezetting, Externe inhuur en Overhead en 8 gemeenten van vergelijkbare grootte zijn als benchmark in een tabel en grafiek gepresenteerd. Zoals de accountant terecht opmerkt, kunnen op basis van dit cijfermateriaal geen conclusies worden getrokken. Daarvoor zijn teveel (lokale) factoren van invloed, zoals de mate van uitbesteding, het werken voor derden, het werken als centrumgemeente en welke medewerkers worden wel en niet in deze cijfers meegenomen (bijvoorbeeld medewerkers sociale werkvoorziening, werkzaamheden voor de gemeente Losser etc.). Hiervoor zal een veel diepgaander onderzoek nodig zijn. Enschede is in dit verband bezig de mogelijkheden voor benchmarking in beeld te brengen.

Risico's
Bij het voorstel van de gemeenterekening gaat het om een verantwoordingsdocument richting gemeenteraad en is dit aspect niet van toepassing.

Financiële dekking van het voorstel
Bij het voorstel van de gemeenterekening gaat het om een verantwoordingsdocument richting gemeenteraad en is dit aspect niet van toepassing.

Alternatieven
Door niet in te stemmen met de specifieke resultaatbestemmingen kan meer geld worden toegevoegd aan de algemene reserve, maar kunnen deze activiteiten geen doorgang vinden.

Participatie
Bij het voorstel van de gemeenterekening gaat het om een verantwoordingsdocument richting gemeenteraad en is dit aspect niet van toepassing.

Communicatie
Er is een persbericht opgesteld en na de collegebehandeling zal een persgesprek plaatsvinden.

Communicatie met direct betrokkenen

PR over het besluit

Rechtsgeldige bekendmaking van gemeentelijke regelgeving

Vervolg
De heer J.A.M. de Kruijf (extern lid rekenkamercommissie) voert op verzoek van de rekenkamercommissie en de rekeningencommissie een Quick scan uit op de Gemeenterekening 2021. Zijn bevindingen worden in een rapportage aan de leden van de raad uitgebracht. Zodra deze rapportage door B&W is ontvangen, zal het college met een brief aan de raad een reactie hierop geven.

Op 23 mei is de behandeling in de rekeningencommissie, voorafgegaan door een technische vragenronde voor raadsleden, op 30 mei volgt de behandeling in de stedelijke commissie en op 7 juni de behandeling in de Raad. De accountant is voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven. Deze wordt nagezonden. Dit houdt verband met de voor de accountant geldende procedures over de afronding controle en kantoorreviews / 2e lezing. Na de raadsbehandeling vinden de laatste redactionele (technische) aanpassingen aan de jaarrekening plaats, zoals de toevoeging van de tekst van de controleverklaring.

Bijlagen

Gemeenterekening 2021
Raadsbesluit
Persbericht
Concept accountantsverslag 2021

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, **de Burgemeester,**

E.A. Smit R.W. Bleker
